

re megegyezem 's egész különbségünk a z e s z m é k a l k a l m a z á s á b a n áll, egyes esetekre. Nekik mint eszmék hirdetőinek nagy theoreticusok és szónokoknak kell lenni; de mivel theoreticusok, ne kívánjatok tőlük kitünő practicus jelességet, ezek ritkán öszszeférő 's együtt található tulajdonok. Ne higyétek hogy valaki azért, mert ékeesen szónokol, szép verseket vagy vezércikket ír, egyszerűs mind státuszférfi, gyárnok és kereskedő. Abban semmi sincs! Az eszmetérjesztés nálunk (régii Pesti Hirlap) a Corpus jurisra támaszkodva a megyei álláspontból indult ki, ez helyes volt, mert a megyék politikai mozgalminknak gyűlhelyei 's positiv jogaimkat a Corpus juris foglalja magában, de az helytelen kívánság, hogy politikai organumink mindig ezen állásponton maradjanak. Az csak szükségképeni kezdet volt 's utóbb ki kellett fejleni ellentételének, a centralisatio eszméjének. Mert Magyarország nem csupán részekből áll, hanem egy egész is, egész meghatározott kormányval, mellynek (és a törvényhozó testnek) viszonyáról az egészhez előljárólag, legalább elméletileg, kellett szólni a politikai tudomány 's politikai praxis mostani fokára állapotában, mint az korunk legkifejlettebb alkotmány országában Anglia- és Franciaországban tényleg fenáll. Miattam, nem bánom, lehet a municipalisták és centralistáknak is organuma, csak ne legyenek nézeteikben exclusivék és tulságosak, mert feladatunk sajátlag e k é t r e n d s z e r ö s z s z e o l v a s z t á s á b a n áll, minél fogva az ellenzék általánosan vitakozás közt egy bizonyos tempo moderatit kívánok 's az előadást con politezza, mi a szilárdaságot nem zárja ki, hanem csak a szükségtelen hevesiséget, pattogást és gorombaságot. Ezzel atyámfiai! időnkben meg nem hódítjuk a világot. Nézzétek azon indulatos nyers, dagállal pattogó keletieket, egy maroknyi szófukar, hideg, de szilárd és számító angol csapat amugy könnyeden ránczba szedi őket. Hevesség még nem erő. 'sb.

De még v é l e m é n y - s z é l s ő s é g s e m a legtisztább vízi hazafiság; mert mint megmutattam, mennél szélsőbbek az ellentétek, annál kevésbbé egyeztetetők össze, annál meszszebb állnak tehát a normalis haladás útjától. 'S képzelték é, hogy abnormis uton előtörhettek? Ti ettől talán nem rettegtek annyira mint a megállapodástól; de van egy más párt, melly megint a megállapodástól annyira nem fél, mint a mozgalmat kerékvágásból kiugrásától, mivel az által talán többet koczkatat mint ti 's van még azonkívül egy álladalmi hatalom, mellynek, ha jól találtam, kötelességül van téve, hogy a mozgalmat normalis állapotjában tartsa, ennek pedig törvényhozási dolgokban is olly hatalom van kezében, mellyet minden impracticus tulságnak ellenszegezhet, sőt, mint hallom, képes rögtön felat állítani, miben a rohanó orrát megütheti 's megállani levén kénytelen a haladást csak gátolja. Tehát a moderatio semmikép nem árt, sőt ajánlható és pedig a v i t a t k o z á s i m o d o r r a is. Urak! képzelték magoknak, mint már mondtam, egy hegyet, egyik párt a hegy innesső oldalán áll, másik a tulsón, a municipalisták alól, a centralisták a tetején. Minden párt a hegyet szükségkép más alakban látja 's teljes alakjában csak az ismérheti, ki alját minden oldalról körüljárta 's esuesaira is felkapaszkodott. 'S nem nevétséges é, hogy minden, ezen hegyet csupán egy oldalról tekintő ember, a hegyet teljes alakjában hiszi ismérni 's hogy mindegyik saját nézetét tartja egyedül igaznak és szájas makacssággal hirdeti; az ellenvéleményeket mint hazudókat 's rossz akaratuakat szidván, mi közt a körülálló közönség épen a legtulzobbakat, mint szilárd, véleményeikben nem változó, tisztakeblű hazafiakat leghevesebben éljenezzi meg. Contemplativ reformernek vagy progressistának, ki e zavarón kívül áll 's mellére kulcsolt kezekkel nézi az egészet, ez a legcapitalisabb comoedia lehetne, ha a hallgatóság füszer 's drága illat gyanánt nem nyelne 's meg nem tapsolná épen azt, a mi minden tanácskozásnál gáncsot érdemlő hiba 's haszontalan luxus, értem az egyoldalúságot, személyeskedést és nyersséget. Nem uraim, olly szereplés nem izlésem szerint való; valási tekintetben már H d. József kihirdette a türelmi rendeletet 's ha ezt politikai tekintetben más nem teszi, én könyomatom és pedig hogy mindenki könnyen olvashassa, colossalis betűkkel!

Eleget szoltam egy oldal felé, hadd forduljak már a másikhoz. is A' conservativ párt a rend mellett harczol, de hogy hatása czél szerű legyen, soha se feledje el, mint ezt már megjegyzém, a normalis fejlődés második kellékét: a s z a b a d s á g o t. Ha a hazafi elméletileg önmagával ellenmondásba keveredni nem akar, minden törekvésnek az emberi nem fentarthatlan haladása eszméjét szükség alapjaul vetnie. Ha ez nem áll, ha az emberiség valóban nem halad, akkor képtelenség minden törekvése; ha áll, ha az öntudatra ébredt európai nemzetek haladnak, abnormis vagy normalis utakon: akkor a hazáját szeretőnek az abnormis mozgalmat normalissal kell fölváltani, vagy inkább megelőzni józan reform által a forradalmat. Dahlmann e-

léggé hirdeté, hogy ez uton még a francia forradalom kitörését is meg lehetett volna gátolni. Azért tisztelt conservativ párt, ha mint hiszszük, a hazát szereted 's rendes kifejlődését gátolni nem szándékos, főleg pedig ha tenmagadat conserválni akarod, ne félj a szabadság útjától, ez épen ellenkezőleg menekülési ösvényed, mellyen a bonyodalmakból kivergődhetsz. Lásd a francia aristokratia viszszaorzadt ezen utól 's hogyan áll most? Az angol ellenben ezen bátran lépett előre 's rendíthetetlenül és dicsően áll még most is, conserválta politikai jogait, mert a polgáriakat a néppel megosztá: pályád az igaz nem épen sima és sajnálnám ha ellenfeleid még tuskéssébbé tennék azt. Lemondási szellem kell e' pálya futására, nem feláldozás, mert k á r p ó t l á s nélkül nem kívánunk sőt nem akarunk semmit, nem vagyunk koldusok 's tudjuk, hogy munka által nem szerzett vagyon 's meg nem érdemelt ajándék elerkölestelenitnek. Lemondási szellem kell csupán a polgári előjogok megszüntetésére, a haza terhei egyenlő viselésére, jótéteményei egyenlő kiosztására, birtok 's törvényhozási politikai jogaidat képezheted nem bánom angol, de az elsőkre nézve megjavított, mintá szerint, ez a haza dicsőségének nem ártand, mert a világ uralkodását aristocratiai formákban fejlődő nemzetek vitták ki, a rómaiak és angolok. Azért büszke magyar aristocratia bátran előre! A' lengyel nemesség bukása megtaníthatott, hogy a nemzetek életében perczek vannak, mellyek elmulasztva, örökké visszahozhatlanok. Ha feledni és tanulni képes vagy, ha van benned historiai életerő, itt a pillanat kitüntetésedre. Fényűzésed, rossz gazdálkodásod mellett aggaszt, de az önfentartási ösztön működhetik 's a szellem győzhetlen. Előre tehát! lebegjen szemed előtt a haza felvirulásának képe 's azon örök ragyogású koszoru, mellyet ten meggyőződésed jutalmául a historia fejdre tüzend.

Hogy a' conservativ párt most a' kormányval tart, ezt ne csudáljuk, mert ezen párt a' kormány természetes szövetségese. De ha ez függ is felülről, ti ellenzékiek épen úgy függök a t u l r ó l. A' föltételekkel bizalmatlanság elve pedig, egy magának ellenmondó 's minden haladást lehetetlenítő képtelenség; mert föltéve de meg nem engedve, hogy minden ellenkező párt csak r o s z s z a t a k a r, úgy a' jót és üdvöst előmozdítani kötelességed levén, ellenök kell harcolnod megsemmisítésükig, és pedig nem ideiglen, hanem folyvást, mert egy párt létezése a' másiknak létezését föltételezi. E' tétel által tehát azonnal benne vagy az antisocialis állapotban, abban, mellyből az emberiség társadalomba menekült, hogy életét 's birtokát közös segítséggel biztosítván, rendeltetését valóstíthassa. A' legszenvedelmesebb 's annál fogva legtulzobb haladó azért, ki olly fonák elvont tételtől indul ki, valóságban a' haladásnak legdühösebb ellensége. Absolut az egy isten, e' világban minden feltételes, azért a' bizodalomnak és bizalmatlanságnak is annak kell lenni.

Több ellentétes pontot lehetne még szóba hoznom; de beszédem kellelén túl hosszúra terjedne, ezélem úgy sem a' részletek kitüntése, hanem a' nemzeti élet processusa folyamának felvilágosítása, az egész, nem a' részek, hogy végre azon egyoldalú nézetekben elfogultságnak vég vetlessék, melly köztünk annyi dühös villongásnak nevétséges kulfjeje.

'S mi végre e' hosszú perorationnak vég eredménye? Az uraim, hogy politikai életünk eddigelé fejletlen, vagy inkább nem eléggé kifejlett; mert a' két párt közt hiányzik még a' harmadik, melly a' már létező két párt kifejlődő szélsőségeit kiegyenlítő 's egymásra hatásukat tette pontosítsa össze. A' liberálisok azt mondják: a' kormányval szemközt kell ellenzék 's helyesen; de a' conservativeknek is igazuk van, midőn szintazt állítják az ellenzékre nézve is: az ellenzéknek is kell ellenzék. De e' két ellenzék közt ki határozza meg azután: kinek van igaza, szóval, tetteleg? Vagy talán itt nem kell k r i t i k a? Sőt épen itt kell, itt áll legmagasb 's azért legszükségesebb helyén. Kell ennél fogva a' liberális és conservativ párt közt még egy progressista párt is, melly arra szóval, tettel felügyel, hogy a' conservativék a' szabadság útján hátra ne maradjanak, a' liberálisok pedig a' rendet ne koczkatassák 's melly ennél fogva a' leg r ö v i d e b b u t o n, l e g g y o r s a b b a n 's l e g b i z o t o s a b b a n h a l a d n i a k a r ó k p á r t j a. Hogy ezen párt még nem fejtett ki, hogy ennek eddigelé csak egy, de az igaz legkitünőbb férfi képviselője, ez politikai éretlenségünknek legbizonyosabb jele 's egszóval megfjéti: miképen van az, hogy annyi politikai pisztolylovás közt a' golyók többnyire jobbra balra elrepülnek 's olly kevés találja el a' czélt kellő közepében. De hogy e' párt alakulhasson 's működhesék, organumának kellene lenni a' vélemények öszpontosítására, egy hirlap progressista szellemenben, a' liberális és conservativ lapok kiegészítésére, áthatva szellemétől annak, ki ezen rendszer képviselője az életben. Állása a' journalistikában az igaz súlyosabb az eddigi hirlapokénál; mert midőn ezek csak egy pártot látnak

m a g o k k a l s z e m k ö z t 's e g y z é l s ő s é g g e l k ü z d e n e k, a' p r o g r e s s i s t a l a p n a k k é t p á r t t a l 's k é t z é l s ő s é g g e l v a n b a j a. Az ért képviselője jelszavát ajánlanám homlokára: jó hazafinak lenni nehéz, de nem lehetlen. Z.

A' Tiszügy*) további fejlődésében.

IV. czikk.

Elmondottam a' rendezés történetét azon pontig, midőn a' tiszadobi társulat körében a' megállapított szabályok életet nyervén a' központi választvány két osztályra szakadt, mellynek egyike gr. Széchenyi István ó m n g a vezetése alatt Pallaeocapa Péter és Sasku Károly mérnökök kíséretében az altiszai vidékekre; másika Szentiványi Vincze ó m g a elnöke mellett Keczkés Károly társulati főmérnökkel a' feltiszai részre tért ottan az osztályokat rendezni 's ha a' szabályok szerint alakulnak 's a' kitűzött föltételeket teljesítik, azokat szükségességekkel ellátni a' rögtön megindítandó szabályozási munkához.

Polgárról tehát ó m n g a T i s z a f ü r e d r e ment, hol öszszegyűjtve az ottani közbirtokosságot az általok határukon sürgetett átmetzést a' hely színén megtekintvén, miután a' társulati szabályok egész készséggel elfogadtattak 's az átmetzési terv a' helyszínen is helyeseltetett, a' tiszafüredi közbirtokosságnak az általa kívánt csekély pénzsegély a' központi választvány által azonnal megadatott szigoruan megtartván a' felállított garantialis föltételek.

Innen T i s z a b ö r e ment ó m n g a o t t a' h e v e s i társulattal tudatandó az eddigi munkálkodások eredményit 's őket alakulásra és hasonló munkásságra fölhíni. Azonban az igen rövidre szabott idő miatt a' hevesi társulatnak csak kis része jelenhetvén meg, azok előtt felolvastattá a' központi választvány jegyzőkönyveit; e' gyülekezeten azonban annyira eltértek még ekkor a' nézetek, hogy minden eredmény nélkül valánk kénytelenek az annyi készséggel váró szentesiekhez sietni.

S z e n t e s é s C s o n g r á d saját erejükön kívánván még az idén megindítani a' szabályozási munkát, miután az ohajtott föltésvonal a' megállapított tervhez képest a' helyszínen megvizsgáltatott 's annak végbehajtására a' felhatalmazás megadatott, Szegedre idéztetett be, a' társulati rendezés iránt a' szükséges intézkedések megtétele végett. Ez okból

S z e g e d r e menvén ó m n g a a' csongrádi társulat tagjait öszszegyűjté, hol a' csongrádi társulat ó m n g a n a k hathatós közbenjárását kérte fel annak kieszközlésére, hogy esanádi püspök ó m n g a a' már munkába vett föltésvonallal, melly a' Maros jobb partjától keresztben a' makói és földéaki urodalmat körülvendi, hagyjon fel 's inkább esatlakozzék és egyesüljön a' esongrádi társulathoz, 's egyesült erővel vigyék a' föltést a' Maros jobb partján le a' torkolatig, onnan pedig a' Tisza balpartján fel a' hódmező-vásárhelyi kereszt föltétségig. Püspök ó m n g a n e m e s a k h a j l o t t egész buzgóssággal elésegíteni a' közös czélt, sőt a' esongrádi osztály gyűlésében rögtön maga megjelent, 's kijelentvén a' központi választvány föllállított elveiben teljes megnyugvását, megígérte sikeres közbenjárását a' földéaki urodalom birtokosainál is. Így miután püspök ó m n g a b u z g ó 's k é z s e s a t l a k o z á s a á l t a l a' esongrádi társulat ereje tetemes gyarapodást nyert, megtétek a' társulati ügy bel igazgatására nézt a' kellő intézkedések, és Szeged városnak a' kívánt 40 ezer pfint segély megadatott.

Innen a' Bács megyébe keblezett kir. kor. kerületben jelent meg ó m n g a 's egybehiva Ó-Becsére a' kerület érdekelte birtokosait velők tanácskozott az ott még az idén megindítandó munka iránt. Azonban fájdalomra mindnyájunknak a' tulparton levő torontálmegyei föltésvonalok kérdése egyáltalában nem mutatván kilátást, hogy ez még azidén 's békés uton tisztába hozathassék, kénytelen volt az annyi készséggel buzgó 's nagy munkás erővel ellátott kerület azidénre minden munkáltatástól elállani, mig ama nehéz kérdések magok után elintézhetők lesznek lehető leg rövidebb idő alatt.

Végre ó m n g a a' Csajkás kerület katonai előjáróit is fölkereste Tittelben 's miután azoknak a' tiszai mozgalmak mibenlétét előadta azon kerület előjáróit is föl hívván esatlakozásra 's azoktól is buzgóan fogadtatván, meg-

*) Kérem a' t. szerkesztőséget: nyisson meg lapjában egy állandó rovatot 'Tiszügy' czim alatt, *) mert ezen ügy nagyszerűsége és gyors fejlődése adandó egy hiszem elegendő érdekes anyagot, hogy a' l. közönség figyelme folytonos éberségben tartassék 's kielégítettessék. E' fölött még számos igen fontos kérdés megoldandó, mellyeknek ügy szeretettől vezérelt higgadt megvitatása a' legnagyobb szolgálát, mit e' nemzeti szent ügynek tehetünk. Magam is, mint ez ügynek egyik legbuzgóbb szolgálója, kinek okulásra leginkább van szükségem, örömmel lépdek a' síkra ki, mikor csak dolgaim engedik, 's ügybaráti szándéktól köszönettel veendem véleményeim utbaigazítását; berzenkedéstől ez ügyet nem félttem. — K. L.

*) Ezer örömmel. Szerk.

gérék, hogy a' csatlakozásra szükséges felsőbb engedély-
megnyerésért azonnal lépéseket teendnek. — Ezzel a' köz-
ponti választvány altiszai osztálya rendezési útját bevé-
g-zette. — Kovács Lajos, központi igazgató.

TÖRVÉNYHATÓSÁGOK.

MÁRMAROSMEGYEI KÖZGYÜLÉS. Dec. 23kán este 9 órakor végeztetett be ezen hó 1sőjén kezdett szá-
moltató közgyűlésünk. Legelőbb is november 12én a' ná-
dori ünnepély alkalmakor e' czélből tartott közgyűlés jegy-
zőkönyve hitelesített s' mennyiben abból az, hogy ez ün-
nepély nemcsak nádor ő fensége felgyógyulásaért, hanem
a' valósággal e' napon betelt 50 éves nádori hivatalosko-
dásaért, a' megye e' részbeni határozatához képest, az e-
gek urához bocsátott hálaimák és tántoríthatlan bizodalmu
nyilvánítására is volt kitéve, kimaradt — betétni ren-
deltetett. Megyei körlevelek közül az erdélyi egyesülés-
re felhívó pozsony megyei és Krasznának a' részek vissza-
kapcsolatát sürgető és Verőczének a' flumei vasutat tár-
gyazó körlevelek általános egyetértéssel pártoltattak,
utóbbira nézve azonban megkérjük a' nn. helytartó-taná-
csot, hogy a' nevezett megyét, mennyiben Magyarország
határin belül fekszik, magyarul levelezésre utasítsa. —
Vasmegeyének a' németek bevándorlására figyelmeztető
megkeresése folytában, megyénk is honosítási törvény-
hozatalát lát szükségesnek. — A' helytartó-tanács felvilá-
gosítást kért a' megyétől: miért tagadta meg a' főispáni
helytettől a' postán érkező hivatalos megyei levelek fel-
bonthatását? határozatunkat, melyben kifejtettük, hogy egy
tőlünk nem függő és számolni nem tartozó hivatalnoknak
ezen jogot kezébe nem adhatjuk, felküldetni határoztuk. —
Minden napi tapasztalás és számos panasz híván föl me-
gyénk figyelmét a' szűk termés és kiválólag burgonyavész
miatt fenyegető éhségre, a' nemesség csaknem egyező a-
karattal nemesi pénztárából 3000 pengő forintot az éhe-
zők fölsegítésére rendelt oly formán, hogy ebből élet vá-
sároltatván, az a' szegényebbek közt osztassék ki, kik ezen
vett élelem árát a' megye által megszabandó közutakoni
munkákkal leróni kötelesek; szinte közmunkák s' nevezet-
esen roz karbani utaink helyrehozására legfelsőbb helyen
segédelmet kértünk, hogy a' szegénységnek munkát és ke-
nyeret adhasson a' megye, s' e' mellett hírlapokban segít-
ségadás végett felszólítás tétetni rendeltetett s' a' földesur-
ak is felszólíttatnak, hogy éhséggel küzdő alattvalóikról
gondoskodjanak. — A' megye a' keblében levő 5 kiváltsá-
gos koronai városban azon nemeseket, kik polgári telkeket
bírnak, adó alá vetette, és szigorú lépéseket tón, hogy
minden urbéri birtok tulajdonosai megtudatván, legfelébb
martiusi közgyűlés által az urbériség tisztába hozatván,
az oly rég elmaradt adóztatást megrendelő 1836: 11. t. cz.
tökéletesen életbe léptethessék, egyébaránt a' közteher-
viselés elvének megyénkben többsége van, s' ha igazás
nem járulkozik, a' jövő országgyűlésre ez utasításba men-
nend. — Horvát István hátrahagyott könyvtárának s' kézi-
ratának megvétele iránti véleményadás küldöttségre biza-
tott, azonban hogy az kedvező véleményt adand, kétséget
sem szenved. Alulirt által Szigeten felállított könyvkeres-
kedésre engedelem adatván, miután a' megye azon törvé-
nyes nézetben van, hogy könyvkereskedésre nézve is, az
ily felsőbb engedelem szükségtelen — ez ellen ovást tett.
— Felirást intézett a' megye az iránt, hogy ő fels. az 1723:
56. t. cz. nyomán a' jegyzői hivatalnak szabad választás
utján betöltését — mely jogot nem rég a' főispáni hi-
vatal magának tulajdonította el — megengedni kegyesked-
jék. Egyébaránt gyűlésünk folyama vagy két conservativ-
nek — rakonzatlan kitörései miatt — csak engedelemké-
rés után nem következett actio miatti vitán kívül csendes
volt, szelleme pedig idem qui pridem. Szó 11 ő s y Balázs.
BORSODMEGYEI KÖZGYÜLÉS. Miskolcz, január
5én. Mult hó 18án tartott rendkívüli közgyűlésünk tárgya
a' közmunkák felosztása iránti tanácskozás vala; felolvas-
tatott tehát az e' részben kelt küldöttségi javaslat s' cse-
kély módosítással helyben hagyatott; ez a' gyűlés eredmé-
nye, az azt előidézte tanácskozásról nincs mit szólnunk e-
gyebet, mint hogy ohajtók vala, ha az a' mulatságig he-
veskedő nem lett volna, de ez mindesak „illicos intra mu-
ros“ történt s' így többet mondani róla indiscretiónak tar-
tanók; tárgyalta még ezen közgyűlés a' miskolczy színház
ügyét is. A' miskolczy nemzeti casinó ugyan is erélyes e-
lnökétől indítva elhatározá a' színházat részvények után
felépíttetni (300 darab 100 pftos részvény után) úgy, ha
t. i. a' megye a' színház telkét és annak mintegy 8 ezer pftó
fnyai alapját átengedi, s' ha megnyugszik abban, hogy a'
részvényesek tőkének s' azok évenkénti 5 pctes kamatai-
nak lefaragása után visszajusson a' színházépület a' me-
gye birtokába, de akkor is az első emelet híjával, mely ak-
kor a' casinónak ingyen használatába menne át a' fentartási
terhekkel; nyilatkozatot s' kérelmet intézett tehát ez iránt
a' megyéhez casinónk, s' az a' szini küldöttség helyeslő vé-

leménye szerint el is fogadtatott. — Azóta a' részvényalá-
rási ívek megnyitattak s' a' gyűjtőkhöz elküldettek, maga
a' derék casinói elnök Sz. B. 10 db száz pftos részv. aláír-
ásával kezdé azt meg s' ohajtandó: bár a' szép példa utánzó-
vá lennének mindazok, kiknek állásuk s' vagyonuk e' tekin-
tetben nem alaptalan reményekre jogosít bennünket; az
idő szűk, igaz; de mind e' mellett is, ki megyei socialis éle-
tünk physiognomiáját ismeri, ki tudja, hogy az új ország-
gyűlés kezdetét, egy vidékünk jövőjét tevő vasutvonal kér-
désének felmerültét, mielőtt azoknak érdekessége minden
részvétet magába szína fel, megelőznünk kell, ha még ez
évtizedben valamit tenni akarunk színházunk ügyében; ki
tudja, hogy használnunk szükség a' megyei békét, mely 3
éves időszakokban az érdekek harcza által zavartatik s' a-
zoknak elő és utóhullámzása miatt alig marad pár évig in-
gatatlannak; az, ez időt rosszul választottnak nem mon-
hatja; s' így csak jó sikert kívánhatunk a' nemes vállalat-
nak, mellytől, bár ne lenne szűkkeblű megyénkben, ki párt-
érendek miatt elfordulna!

Végül talán nem lesz érdektelen a' közmunkákról
statistikai adatokkal szolgálnom: Borsod töltésutjai 47 1/2
mérőföldnyiek, ezek fentartására pedig felhasználható köz-
ereje 39,564 szekeres és 46,795 gyalog napszámából áll;
mi meglehetősen szép erő, csak helyesen használtassék fel!

Városi tisztválasztásunk, bár a' főkrül szó sem volt,
kissé zajos vala, az órhadnagyi s' pár tanácsnoki állomás
volt csak a' küzdés tere, melyen a' szomjas torkok rekedt-
ségüket köszörülheték; az egész választás dec. 27én ment
véghez következő eredményel: főbíró: Herke Miklós; al-
bíró: Rozgonyi Alajos; rendőrkapitány: Pásztor József; fő-
jegyző: Éles János; aljegyző: Nyusztay József; t. ügyvéd:
Farkas Károly; tanácsnokok: Debreczeny László, Pásztor
Sámuel, Mázor Károly, Bendik János, Klir Antal, Hankó
Mihály, Major József, Hodičius Fer., Balázs József, Hag-
mási József, Éles Lajos és Gyika Tamás; gazd. felügyelő:
Szép József; pénztárnokok, adói: Valla József; jölléti: Bod-
nár Dániel; földbíri: Reich Ferencz; órhadnagy: Szabó
István. —

TÁRSULATI ÉLET.

A' magyar gazd. egyesület f. évi január 30kán d. e. 10
órákor a' nemzeti casinóban közgyűlést tartand, melyre az
egyesület tisztelt tagjai minél számosabban megjelenni ké-
retnek. — Pesten január 6kán 1847. Török János s. k.
egyesületi titoknak.

BUDAPESTI NAPLÓ.

Honfi érzetünk legfájdalmasab hangja szól belőlünk, mi-
dön e' fekete sorokat írjuk, miknél feketébb a' gyász, mely
hazánkat érte. Fenséges nádorunk, kinek fenkelt homlokát
ötven éves áldó honboldogításaért néhány hó előtt öröm-
ünnepeünk hálafüzérével készültünk koszorúzni, mult szerdán
reggel megkoronáztatott az örök üdvevizet koronájával. Di-
csőült szelleme, egy nemzet áldását vivén magával el, meg-
tért a' királyok királya jobbára, ki fölkenete őt: hogy legyen
e' honnak szerető édes atyja, s' a' ki elhitta őt magához: hogy
ismérje meg e' nép: mit tesz az ársaság! Szívünk nem tud
egyebet érzeni, szánk nem tud egyebet mondani e' fájdalmas
gondolatnál, melynek nemzetre terjedő nagysága előtt meg-
nemulnak saját fájdalmink, meg nem múlnak ugy is gyér örö-
meink, ez országos gyászfátyol eltakarja lelkünk szemét elől
a' világ minden törpeségét. Végig gondoljuk azt, mit ötven
év adott nekünk a' megdicsőültben s' mit őt percz vissza-
vett tőlünk benne s' lelkünk öszszeroskad ez eszme alatt. Oh
magyar nép hazája, te viharok közt hányt vetett hajó, e'
gyászfátyol alatt mi jövendő közelget el reád? vajha az, ki-
nek balkeze csapásokkal látogat, — a' Mindenható, — jobb
kezének áldását ne vonja meg tőled! vajha teljesüljenek bim-
bölkben alvó reményid; hogy ez emlékezet, melynek neve
most fájdalom és köny, egykor mint öröm és áldás örök dics-
fényül körözhessen elhunyt nagy halottja nevé! —

Minden örömhang egyszerre elhallgatott, a' vigalmak
farsangi zaja helyett a' hajálharangok gyászkongása szól,
színházunk, táncztermeink zárva, városházunk tornya fölött
leng a' fekete lobogó. Ki egykor az egész hazánkat élt, az
most az egész hazánkat halottja. Most lenne idő: hogy mu-
tassa meg a' magyar nemzet, mikép tud háladatos lenni el-
hunyt jobbái iránt. Itt lenne az alkalom és idő Ha azon kö-
vekből, mikből örömmünnepe hálaoltárt készült építeni nem-
zetünk dicsőült nádorunknak, építne most halotti tisztele-
tére egy más oltárt az inséggel küzdő nép számára, mely atyját,
jóltevőjét keserjí benne: T a k a r e k m a g t a r a k a t. Ez
eszme legelső létrejöttét üdveült nagy nádorunknak kö-
szönheti. Kegyenze volt a' nép mindig neki, s' hol azzal jót
kelle tenni, hol a' sírók könyeit le kelle törteni, ő volt min-
denkor az első és legnagyobb. Eltében nem létesíthet e'
áldó eszmét, mely a' kegyelt nép jövőjét biztosítandotta s'
mellyre soh a' oly szükség nem volna, mint jelen perczem-
ben, vajha elhunytával létesíthetné azt! Ez lenne a' legőszi-
nébb gyászolás, mellyel egy haza dicsőült jobbait megtisz-
telheti, ez a' legdicsőbb emlékoszlop, melyben honboldogi-
tói nevé egy nemzet örökítheti. Így kellene fájdalma szent-
ségét kimutatni a' sokszáju, kevéskézű magyar nemzetnek.

Reményteljes hazánk fia Faragó szobrász felől, ki itteni
műkiállításinkon is, mint első renűi tehetség tüntette ki ma-
gát, legközelebb igen kedvező híreket vettünk mostani tanul-
ványai helyéről, Münchenből. A' „Bayerische Landbote“
következő cikket közöl róla: „Az idei műkiállításán ismét
örömmel szemlélünk egy művet Halbig iskolájából „Magyar-
hon fölvirágzását“ Faragótul. Egy domborművelkék ékített
talapzatra támaszkodó Genius, kezében fölemelt fálya, a'

fiatal szép alak s' a' gyöngödség a' kivitelben tanúsítja azon
szorgalmat és hajlamot, mellyel Faragó jelen művét kidol-
gozta. Minél fogva nem mellőzhetjük el, hogy Faragó urnak,
mint szente a' k. polyt. intézetnek szerencsét ne kívánjunk,
hogy oly érdemteljes oktatót bír, ki szintolly jeles tamitvá-
nyokat képez, mint azt már a' Kosowsky által kiállított domb-
orműben, „a' vakot gyógyító Krisztusban“ lelete tapasztal-
ni. Reménylünk hogy saját „hazánk fölvirágzása“ nem
fog idegen kezekre jutni. Azonban szerfőltt kívánatos Fara-
gónknak a' művészeti tanulmányokban előmenetelére gyá-
moló segedelem, melly őt takarékos, józan és szerény tulaj-
doni mellett arra képesítse, hogy München s' Európa híres
szobraival megismerkedvén — Róma, főleg a' művészetre
nézve örök Roma enyészhetlen becsű remekei studiuma
mintázása által képezhesse, magasíthassa természetadta ta-
lentumit.

Ez évben ismét több új lappal gazdagodott a' magyar
időszaki irodalom. Az eddig német „Vaterland“ is megtért
és magyar lón s' most „Hazánk“ cím alatt mint kereskedel-
mi és szépirodalmi lap jelenik meg minden kedden, esütör-
tőkön és szombaton. Hiszszük, hogy pártolókban nem fog
szűkölködni sem szellemi, sem anyagi tekintetben. Első szá-
mban Pelóli és Kovács Pál nevei díszlenek s' munkatársakul
és levelezőkül íróink legjobbat ajánlkoztak, mi már is eléggé
ajánlja ez új irodalmi vállalatot, mint első nevezetes ma-
gyar képviselőjét provinciaiis érdekeknek. Üdvözöljük az ér-
demes szerkesztőt, egyikét veterán íróinknak e' pályán, ki-
vívna neki sok sikert és kivált erős szerkesztői taktikát és
legkivált azt az egyet: hogy a' Honderű sleppjébe ne ipar-
kodjék kapaszkodni, mint ezt pesti levelezője szelleméből
kezdjük gyanítani. Legyen meg a' belletristikának is kimon-
dott szabad elve és kitartása; — az ily ügy előbb vagy utóbb
győzni fog.

Dunánk e' napokban a' hidlábak fölött beállt. Ide s' tova
természet-alkotta hidonjárhatunk egyik testvérvárosból a'
másikba. Időnk folyvást hi leg, minek egyébiránt most van
ideje, ama török áldásként: „a' te teled legyen től, a' te nyar-
rad legyen nyár.“

Hartleben K. Adolf egyik legvállalkozóbb szellemű
könyvtárosunk kereskedésében megjelent, s' általa minden
hiteles könyvtárosnál kapható „Világtörténet a' legrégebb i-
dőlől korunkig. Irta Bajza.“ VI. füzet. Tartalma a' régi Italia
és nép-; ára csak 45 pkr. Mily hasznos olvasvány nyújtatik
a' magyar közönségnek e' válogatott gyűjteményben, azt a'
könyv pusztá címe is mutatja. Történelmi ismeretekre a' pol-
gári világ minden szakmáinak szüksége van, s' mégis annyi
egyéb közt — főleg a' hisztória az, melyben haladni csak a'
legújabb időben kezdünk. A' magyar olvasó közönségben a'
sor létesíteni azt, hogy e' téreni mozgalmink ne maradjanak
a' csupa kezdetnél, hanem tovább haladjanak a' tökélesbülés
temploma felé, hová a' többi nyelvek nemzet közt a' magyar
is hivatalos. ☉

KÜLFÖLD.

PORTUGÁLIA. Dec. 17kei lissaboni tudósítások
szerint a' fővárost néhány este egymásután s' népendülés
nyugtalanítá, mit azonban a' rendes katonaság hatósági
közbejárás elnyomának. Mindazáltal az ingerültség parázsát
vékony hamu takarta s' a' kormány folytonos aggodalom-
ban lehet. Porto külvárosiban néhány lövés hallatszék, je-
lentékes azonban misem történt. Das Antas hallomás szer-
rint odahagyá Santaremet s' a' Casal által fenyegetett Por-
to szabadtására sietett, melly is annak megérkezteig biz-
ton fentarthatja magát, főleg miután a' portoi junta erély-
teljes munkássággal készül a' védelemhez.

Továbbá decemb. 20dikai lissaboni hírek szerint a'
fővárosban legnagyobb elégtelenség uralkodott, minden
ügy pangásban volt, a' bank folyvást új papirost bocsátott
ki, a' készpénzt pedig mind a' hadsereg emésztí föl s' ennek
következése lón a' bankjegyek hirtelen értéketlenülé-
se. A' közszükség legfőbb fokra hágott, a' tisztviselők Sal-
danha távozta óta egy fillér-fizetést sem kaptak, a' koldu-
sok az utcákon csak úgy hemzsegnek. Casal báró Portót
dec. 20kaig nem támadta meg; de csak három angol mér-
földnyi távolságra állott sergével a' nevezett várostól; 2 e-
zer fő táboroz alatta — mindnyájan rendes katonák. A' vá-
rosi népség makacs ellenállásra készült, s' mintegy 4 ezer
jól fegyverzett s' meglehetősen gyakorolt védőt számál.
— Egy cartista öszszeesküvést fődöztek a' városban fel s'
csak hamar szerencsésen elnyomták. Saldanha Santaremtől
visszavonult s' főszállását Alcoentrébe tette által, Car-
tarótól 12 angol mérőföldnyire. — A' királynői rendelet, mi-
szerint minden fegyveresen talált zendülő haditörvényszék
elibe álltassék, most alkalmaztatás nélkül maradt, hihető-
leg mert a' királyi párt tudja, hogy Terceira herczeg feje
azonnal biztos visszatörölés fogna szolgálhatni.

ANGLIA. Dublinban dec. 23kán a' polgármester
elnöklete alatt nyilvános polgárgyűlés tartatott, bizottság-
alakításul az irlandi fővárosi szegények insége enyhítésé-
re. O'Connell (az öreg) s' a' dublini katholikus püspök dr.
Murray élénk részvétet vónék a' gyűlésben. Általános
pénzalírást határoztak, mit a' dublini városi rónok 25 ft ster-
linggel — utolsó évnegyedi fizetése negyedrésszel meg is
kezde. Reménye szerint minden státus és község díjazattai
követni fogják példáját. O'Connell ezen véleményhez nem-
csak örömeteljesen járult, hanem hozzá is tevő, miszerint
minden irlandi földbirtokos legalább egy egész évi jöve-
delmével adózzék a' szenvedő inségnek. Továbbá egy nem-
csak Dublint hanem egész Irlandot magában foglaló vá-

re megegyezem 's egész különbségünk az eszmék alkalmazásában áll, egyes esetekre. Nekik mint eszmék hirdetőinek nagy theoretikusok és szónokoknak kell lenni; de mivel theoretikusok, ne kívánjatok tőlük kitünőt practicalis jelességet, ezek ritkán öszszeférő 's együtt található tulajdonok. Ne higyétek hogy valaki azért, mert ékesen szónokol, szép verseket vagy vezércikket ír, egyszerűs mind státusférfi, gyárnok és kereskedő. Abban semmi sincs! Az eszmetérjesztés nálunk (régii Pesti Hírlap) a Corpus jurisra támaszkodva a megyei álláspontból indult ki, ez helyes volt, mert a megyék politikai mozgalminknak gyűlhelyei 's positiv jogainkat a Corpus juris foglalja magában, de az helytelen kívánság, hogy politikai organumink mindig ezen állásponton maradjanak. Az csak szükségképeni kezdet volt 's utóbb ki kellett fejteni ellentételének, a centralisatio eszméjének. Mert Magyarország nem csupán részekből áll, hanem egy egész is, egész meghatározott kormányval, mellynek (és a törvényhozó testnek) viszonyáról az egészhez előljárólag, legalább elméletileg, kellett szólni a politikai tudomány 's politikai praxis mostani fokára állapodván, mint az korunk legkifejtettebb alkotványu országában Anglia- és Franciaországban tényleg fenáll. Miattam, nem bánom, lehet a municipalisták és centralistáknak is organuma, csak ne legyenek nézeteikben exclusivék és tulságosak, mert feladatunk sajátlag e két rendszer öszszeolvasztásában áll, minélfogva az ellentételtől általában vitatkozás közt egy bizonyos tempo moderatit kívánok 's az előadást con politezza, mi a szilárdaságot nem zárja ki, hanem csak a szükségtelen hevesiséget, pattogást és gorombaságot. Ezzel atyámiai! időnkben meg nem hódítjuk a világot. Nézzétek azon indulatos nyers, dagállal pattogó keletieket, egy maroknyi szöfukar, hideg, de szilárd és számító angol csapat amugy könnyeden ránczba szedi őket. Hevesség még nem erő. 'stb.

De még véleményes zélsőség sem a legtisztább vízi hazafiság; mert mint megmutattam, mennél szélsőbbek az ellentétek, annál kevésbbé egyeztetelők öszsze, annál meszebb állnak tehát a normalis haladás útjától. 'S képzelték é, hogy abnormis uton előtörhettek? Ti ettől talán nem rettegtek annyira mint a megállapodástól; de van egy más párt, melly megint a megállapodástól annyira nem fél, mint a mozgalmat kerékvágásból kiugrásától, mivel az által talán többet kockáztat mint ti 's van még azonkívül egy általalmi hatalom, mellynek, ha jól találtam, köteleességül van téve, hogy a mozgalmat normalis állapotjában tartsa, ennek pedig törvényhozási dolgokban is olly hatalom van kezében, mellyt minden impracticus tulságnak ellenszegezhet, sőt, mint hallom, képes rögtön falat állítani, miben a rohanó orrát megütheti 's megállani levén kénytelen a haladást csak gátolja. Tehát a moderatio semmikép nem árt, sőt ajánlható és pedig a vitakozási módorrais. Urak! képzelték magoknak, mint már mondtam, egy hegyet, egyik párt a hegy innenső oldalán áll, másik a tulsón, a municipalisták alól, a centralisták a tetején. Minden párt a hegyet szükségképp más alakban látja 's teljes alakjában csak az ismérheti, ki alját minden oldalról körüljárta 's esucesaira is felkapaszkodott. 'S nem nevétséges é, hogy minden, ezen hegyet csupán egy oldalról tekintő ember, a hegyet teljes alakjában hiszi ismérni 's hogy mindegyik saját nézetét tartja egyedül igaznak és szájas makacssággal hirdeti; az ellenvéleményeket mint hazudókat 's rossz akaratukat szidván, mi közt a körülálló közönség épen a legtulzobbakat, mint szilárd, véleményeikben nem változó, tisztakeblü hazafikat leghevesebben éljenezzi meg. Contemplativ reformernek vagy progressistának, ki e zavaron kívül áll 's mellére kulcsolt kezekkel nézi az egészet, ez a lecapitalisabb comedia lehetne, ha a hallgatóság füszer 's drága illat gyanánt nem nyelne 's meg nem tapsolná épen azt, a mi minden tanácskozásnál gáncosot érdemlő hüba 's haszontalan luxus, értem az egyoldaluságot, személyeskedést és nyersséget. Nem uraim, illy szereplés nem izlésem szerint való; valósi tekintetben már Hd. József kihirdette a türelmi rendeletet 's ha ezt politikai tekintetben más nem teszi, én kinyomatom és pedig hogy mindenki könnyen olvashassa, colossalis betűkkel!

Eleget szoltam egy oldal felé, hadd forduljak már a másikhoz. is A' conservativ párt a rend mellett harezol, de hogy hatása czélszerű legyen, soha se feledje el, mint ezt már megjegyzém, a normalis fejlődés második kellékét: a szabadságot. Ha a hazafi elméletileg önmagával ellenmondásba keveredni nem akar, minden törekvésnek az emberi nem fentarthatlan haladása eszméjét szükség alapjaul vetnie. Ha ez nem áll, ha az emberiség valóban nem halad, akkor képtelenség minden törekvése; ha áll, ha az öntudatra ébredt európai nemzetek haladnak, abnormis vagy normalis utakon: akkor a hazáját szeretőnek az abnormis mozgalmat normalissal kell fölváltani, vagy inkább megelőzni józan reform által a forradalmat. Dahlmann e-

léggé hirdeté, hogy ez uton még a francia forradalom kitörését is meg lehetett volna gátolni. Azért tisztelt conservativ párt, ha mint hiszszük, a hazát szereted 's rendes ki- fejlődését gátolni nem szándékoz, főleg pedig ha tenmagadat conserválni akarod, ne félj a szabadság útjától, ez épen ellenkezőleg menekülési ösvényed, mellyen a bonyodalmakból kivergődhetsz. Lásd a francia aristokratia viszszaorzadt ezen utól 's hogyan áll most? Az angol ellenben ezen bátran lépett előre 's rendithetlenül és dicsően áll még most is, conserválta politikai jogait, mert a polgáriakat a néppel megosztá: pályád az igaz nem épen sima és sajnálnám ha ellenfeleid még tuskébbé temék azt. Lemondási szellem kell e pálya futására, nem feláldozás, mert kárpótlás nélkül nem kívánunk sőt nem akarunk semmit, nem vagyunk koldusok 's tudjuk, hogy munka által nem szerzett vagyon 's meg nem érdemelt ajándék elerkölestelenitnek. Lemondási szellem kell csupán a polgári előjogok megszüntetésére, a haza terhei egyenlő viselésére, jótéményei egyenlő kiosztására, bírtok 's törvényhozási politikai jogaidat képezheted nem bánom angol, de az elsőkre nézve megjavított, mint szerint, ez a haza dicsőségének nem ártand, mert a világ uralkodását aristocratiai formákban fejlődő nemzetek vitták ki, a rómaiak és angolok. Azért büszke magyar aristocratia bátran előre! A' lengyel nemesség bukása megtanithatott, hogy a nemzetek életében percek vannak, mellyek elmulasztva, örökké visszahozhatlanok. Ha feledni és tanulni képes vagy, ha van benned historiai életerő, itt a pillanat kitüntetésedre. Fényűzésed, rossz gazdálkodásod mellett aggaszt, de az önfentartási ösztön működhetik 's a szellem győzhetlen. Előre tehát! lebegjen szemed előtt a haza felvirulásának képe 's azon örök ragyogásu koszoru, mellyt ten meggyőződésed jutalmául a historia fejedre küzend.

Hogy a conservativ párt most a kormányval tart, ezt ne csudáljuk, mert ezen párt a kormány természetes szövetségese. De ha ez függ is felülről, ti ellenzékiek épen úgy függök a lülről. A föltételelten bizalmatlanság elve pedig, egy magának ellenmondó 's minden haladást lehetetlenítő képtelenség; mert föltéve de meg nem engedve, hogy minden ellenkező párt csak rossz szat akar, úgy a jót és üdvőt előmozdítani köteleességed levén, ellenök kell harezolnod megsemmisítésökig, és pedig nem ideiglen, hanem folyvást, mert egy párt létezése a másiknak létezését föltételezi. E' tétel által tehát azonnal benne vagy az antisocialis állapotban, abban, mellyből az emberiség társadalomba menekült, hogy életét 's bírtokát közös segítséggel biztosítván, rendeltetését valósíthassa. A' legszervedelméb 's annál fogva legtulzobb haladó azért, ki illy fonák elvont tételből indul ki, valóságban a haladásnak legdühösebb ellensége. Absolut az egy isten, e' világban minden feltételes, azért a bizodalomnak és bizalmatlanságnak is annak kell lenni.

Több ellentétes pontot lehetne még szóba hoznom; de beszédem kellelén túl hosszúra terjedne, czélem úgy sem a részletek kitüntetése, hanem a nemzeti élet processusa folyamának felvilágosítása, az egész, nem a részek, hogy végre azon egyoldalu nézetekben elfogultságnak vég vetessék, melly köztünk annyi dühös villongásnak nevétséges kulfelje.

'S mi végre e' hosszú perorationak vég eredménye? Az uraim, hogy politikai életünk eddigelé fejletlen, vagy inkább nem eléggé kifejtett; mert a két párt közt hiányzik még a harmadik, melly a már létező két párt kifejlődő szélsőségeit kiegyenlítsé 's egymásra hatásukat tette pontosítsa öszsze. A' liberalisok azt mondják: a kormányval szemközt kell ellenzék 's helyesen; de a' conservativeknek is igazuk van, midőn szintazt állítják az ellenzékre nézve is: az ellenzéknek is kell ellenzék. De e' két ellenzék közt ki határozza meg azután: kinek van igaza, szóval, tetteg? Vagy talán itt nem kell kritikák? Sőt épen itt kell, itt áll legmagasb 's azért legszükségesebb helyén. Kell ennélfogva a liberalis és conservativ párt közt még egy progressista párt is, melly arra szóval, tettel felügyel, hogy a' conservativek a szabadság útján hátra ne maradjanak, a' liberalisok pedig a' rendet ne kockáztassák 's melly ennélfogva a' leg rövidebb uton, leggyorsabban 's legbiztosabban haladni akarókpártja. Hogy ezen párt még nem fejtett ki, hogy ennek eddigelé csak egy, de az igaz legkitünőbb férfi képviselője, ez politikai éretlenségünknek legbizonyosabb jele 's egyszóval megfajti: miképen van az, hogy annyi politikai pisztolytűvés közt a' golyók többnyire jobbra balra elrepülnek 's olly kevés találja el a' czélt kellő közepében. De hogy e' párt alakulhasson 's működhessék, organumának kellene lennia a' vélemények öszpontosítására, egy hírlap progressista szellemben, a' liberalis és conservativ lapok kiegészítésére, áthatva szellemétől annak, ki ezen rendszer képviselője az életben. Állása a' journalistikában az igaz súlyosabb az eddigi hírlapokénál; mert midőn ezek csak egy pártot látnak

magokkal szemközt 's egy szélsőséggel küzdenek, a' progressista lapnak két párttal 's két szélsőséggel van baja. Az ért képviselője jelszavát ajánlanám homlokára: jó hazafinak lenni nehéz, de nem lehetlen. Z.

A' Tiszaügy*) covábbi fejlődésében.

IV. cikk.

Elmondottam a' rendezés történetét azon pontig, midőn a' tiszadobi társulat körében a' megállapított szabályok életet nyervén a' központi választvány két osztályra szakadt, mellynek egyike gr. Széchenyi István ó nmgá vezetése alatt Pallaeocapa Péter és Sasku Károly mérnökök kíséretében az altiszai vidékekre; másika Szentiványi Vincze ó nmgá elnökle mellett Keczkés Károly társulati főmérnökkel a' feltiszai részre tért ottan az osztályokat rendezni 's ha a' szabályok szerint alakulnak 's a' kitűzött föltételeket teljesítik, azokat szükségességekkel ellátni a' rögtön megindítandó szabályozási munkához.

Polgárról tehát ó nmgá Tiszafüredre ment, hol öszszegyűjtve az ottani közbirtokosságot az általok határukon sürgetett átmetszést a' hely színén megtekintvén, miután a' társulati szabályok egész készséggel elfogadtattak 's az átmetszési terv a' helyszínen is helyeseltetett, a' tiszafürediközbirtokosságnak az általa kívánt csekély pénzsegély a' központi választvány által azonnal megadatott szigoruan megtartatván a' felállított garantialis föltételek.

Imen Tiszabőre ment ó nmgá ott a' hevesi társulattal tudatandó az eddigi munkálkodások eredményit 's őket alakulásra és hasonló munkásságra fölhíni. Azonban az igen rövidre szabott idő miatt a' hevesi társulatnak csak kis része jelenhetvén meg, azok előtt felolvastatá a' központi választvány jegyzőkönyveit; e' gyülekezeten azonban annyira eltértek még ekkor a' nézetek, hogy minden eredmény nélkül valánk kénytelenek az annyikészséggel váró szentesiekhez sietni.

Szentes és Csongrád saját erejükön kívánván még az idén megindítani a' szabályozási munkát, miután az ohajtott töltés vonal a' megállapított tervhez képest a' helyszínen megvizsgáltatott 's annak végbehajtására a' felhatalmazás megadatott, Szegedre idéztetett be, a' társulati rendezés iránt a' szükséges intézkedések megtétele végett. Ez okból

Szegedre menvén ó nmgá a' csongrádi társulat tagjait öszszegyűjté, hol a' csongrádi társulat ó nmgának hathatós közbenjárását kérte fel annak kieszközlésére, hogy csanádi püspök ó nmgá a' már munkába vett töltés vonalal, melly a' Maros jobb partjától keresztben a' makói és földéaki urodalmat körülvendi, hagyjon fel 's inkább csatlakozzék és egyesüljön a' csongrádi társulathoz, 's egyesült erővel vigyék a' töltést a' Maros jobb partján le a' torkolatig, onnan pedig a' Tisza balpartján fel a' hódmező-vásárhelyi keresztöltésig. Püspök ó nmgá nemcsak hajlott egész buzgósággal elésegíteni a' közös czélt, sőt a' csongrádi osztály gyűlésében rögtön maga megjelent, 's kijelentvén a' központi választvány fölláított elveiben teljes megnyugvását, megígérte sikeres közbenjárását a' földéaki urodalom bírtokosainál is. Így miután püspök ó nmgá buzgó 's kész csatlakozása által a' csongrádi társulat ereje tetemes gyarapodást nyert, megtétték a' társulati ügy beligazgatására nézt a' kellő intézkedések, és Szeged városnak a' kívánt 40 ezer pfint segély megadatott.

Imen a' Bács megyébe keblezett kir. kor. kerületben jelent meg ó nmgá 's egybehíva Ó-Becsére a' kerület érdekelte bírtokosait velök tanácskozott az ott még az idén megindítandó munka iránt. Azonban fájdalomra mindnyájunknak a' tulparton levő torontálmegyei töltés vonalok kérdése egyáltalában nem mutatván kilátást, hogy ez még azidén 's békés uton tisztába hozathassék, kénytelen volt az annyi készséggel buzgó 's nagy munkás erővel ellátott kerület azidénre minden munkáltatástól elállani, mig ama nehéz kérdések magok után elintézhetők lesznek lehető leg rövidebb idő atatt.

Végre ó nmgá a' Csajkás kerület katonai előjáróit is fölkereste Tittelben 's miután azoknak a' tiszai mozgalmak mibenlétét előadta azon kerület előjáróit is föl hívván csatlakozásra 's azoktól is buzgóan fogadtatván, meg-

*) Kérem a' t. szerkesztőséget: nyisson meg lapjában egy állandó rovatot 'Tiszaügy' cím alatt, *) mert ezen ügy nagyszerűsége és gyors fejlődése adand úgy hiszem elegendő érdekes anyagot, hogy a' t. közönség figyelme folytonos éberségben tartassék 's kielégíttessék. E' fölött még számos igen fontos kérdés megoldandó, mellyeknek ügyszeretetői vezérelt higgadt megvitatása a' legnagyobb szolgálat, mit e' nemzeti szent ügynek tehetünk. Magam is, mint ez ügynek egyik legbuzgóbb szolgája, kinek okulásra leginkább van szükségem, örömmel lépemdek a' síkra ki, mikor csak dolgaim engedik, 's ügybaráti szándéktól köszönettel veendem véleményeim utbaigazítását; berzenkedéstől ez ügyet nem félttem. — K. L.

*) Ezer örömmel. Szerk.

gérék, hogy a' csatlakozásra szükséges felsőbb engedély-megnyerésért azonnal lépéseket teendnek.—Ezzel a' központi választvány altiszai osztálya rendezési útját bevég-zette. — Kovács Lajos, központi igazgató.

TÖRVÉNYHATÓSÁGOK.

MÁRMAROSMEGYEI KÖZGYÜLÉS. Dec. 23kán este 9 órakor végeztetett be ezen hó 1sójén kezdett szá-moltató közgyűlésünk. Legelőbb is november 12én a' ná-dori ünnepély alkalmakor e' czélből tartott közgyűlés jegy-zőkönyve hitelesített 's mennyiben abból az, hogy ez ün-nepély nemesak nádor ó fensége felgyógyulásaért, hanem a' valósággal e' napon betelt 50 éves nádori hivatalosko-dásaért, a' megye e' részbeni határozatához képest, az e-gek urához bocsátott hálaímák és tántoríthatlan bizodalmu nyilvánítására is volt kitérve, kimaradt—betételni ren-deltetett. Megyei körlevelek közül az erdélyi egyesülés-re felhívó pozsony megyei és Krasznának a' részek vissza-kapcsolatását sürgető és Verőczenek a' flumei vasutat tár-gyázó körleveleik általános egyetértéssel pártoltattak, utóbbira nézve azonban megkérjük a' nm. helytartó—taná-csot, hogy a' nevezett megyét, mennyiben Magyarország határin belül fekszik, magyarul levelezésre utasítsa. — Vasmegyének a' németek bevándorlására figyelmeztető megkeresése folytatban, megyénk is honosítási törvény-hozatalt lát szükségessé. — A' helytartó—tanács felvilá-gosítást kért a' megyétől: miért tagadta meg a' főispáni helyettesétől a' postán érkező hivatalos megyei levelek fel-bonthatását? határozatunkat, melyben kifejtettük, hogy egy tőlünk nem függő és számolni nem tartozó hivatalnoknak ezen jogot kezébe nem adhatjuk, felküldetni határoztuk. — Minden napi tapasztalás és számos panasz híván föl me-gyénk figyelmét a' szűk termés és kiválólag burgonyavész miatt fenyegető éhségre, a' nemesség csaknem egyező a-karattal nemesi pénztárból 3000 pengő forintot az éhe-zők fölségéllésére rendelt oly formán, hogy ebből élet vá-sároltatván, az a' szegényebbek közt osztassék ki, kik ezen vett élelem árát a' megye által megszabandó közutakoni munkákkal leróni kötelesek; szinte közmunkák 's nevezetesen rossz karban utaink helyrehozására legfelsőbb helyen segedelmet kértünk, hogy a' szegénységnek munkát és ke-nyeret adhasson a' megye, 's e' mellett hírlapokban segít-ségadás végett felszólítás tétetni rendeltetett 's a' földesur-ak is felszólíttatnak, hogy éhséggel küzdő alattvalóikról gondoskodjanak. — A' megye a' keblében levő 5 kiváltsá-gos koronai városban azon nemeseket, kik polgári telkeket bírnak, adó alá vetette, és szigorú lépéseket tón, hogy minden urbéri birtok tulajdonosai megtudatván, legfelébb martiusi közgyűlés által az urbériség tisztába hozatván, az oly rég elmaradt adóztatást megrendelő 1836: 11. t. cz. tökéletesen életbe léptethessék, egyébaránt a' közteher-viselés elvének megyénkben többsége van, 's ha igazítás nem járul közbe, a' jövő országgyűlésre ez utasításba men-d.—Horvát István hátrahagyott könyvtárának 's kézi-ratának megvétele iránti véleményadás küldöttségre biza-tott, azonban hogy az kedvező véleményt adand, kétséget sem szenved. Alulírt által Szigeten felállított könyvkeres-kedésre engedelem adatván, miután a' megye azon törvé-nyes nézetben van, hogy könyvkereskedésre nézve is, az illy felsőbb engedelem szükségtelen—ez ellen ovást tett. — Felirást intézett a' megye az iránt, hogy ó fels. az 1723: 56. t. cz. nyomán a' jegyzői hivatalnak szabad választás útjani betöltését—melly jogot nem rég a' főispáni hi-vatal magának tulajdonította el—megengedni kegyesked-jék. Egyébaránt gyűlésünk folyama vagy két conservatív-nek—rakoncztalan kitörései miatt—csak engedelmék-rés után nem következett actio miatti vitán kívül esendes volt, szelleme pedig idem qui pridem. Szó 11 ó s y Balázs.

BORSODMEGYEI KÖZGYÜLÉS. Miskolcz, január 5én. Mult hó 18án tartott rendkívüli közgyűlésünk tárgya a' közmunkák felosztása iránti tanácskozás vala; felolvas-tatott tehát az e' részben kelt küldöttségi javaslat 's ese-kély módosítással helyben hagyatott; ez a' gyűlés eredmé-nye, az azt előidézte tanácskozásról nincs mit szólnunk e-gyebet, mint hogy ohajtók vala, ha az a' mulatságig he-veskedő nem lett volna, de ez mindcsak „ilicet intra mu-ros“ történt 's így többet mondani róla indiscretiónak tar-tanók; tárgyalta még ezen közgyűlés a' miskolci színház ügyét is. A' miskolci nemzeti casinó ugyan is erőlyes el-nökétől indítva elhatározá a' színházat részvények után felépíttetni (300 darab 100 pftos részvény után) úgy, ha t. i. a' megye a' színház telkét és annak mintegy 8 ezer pftó fnyai alapját átengedi, 's ha megnyugszik abban, hogy a' részvényesek tőkének 's azok évenkénti 5 petes kamatai-nak lefaragása után visszajusson a' színházépület a' me-gye birtokába, de akkor is az első emelet híjával, mely ak-kor a' casinónak ingyen használatába menne át a' fentartási terhekkel; nyilatkozatot 's kérelmet intézett tehát ez iránt a' megyéhez casinónk, 's az a' szini küldöttség helyeslő vé-

leménye szerint el is fogadtatott.—Azóta a' részvényalá-írási iverk megnyitattak 's a' gyűjtőkhoz elküldettek, maga a' derék casinói elnök Sz. B. 10 db száz pftos részv. aláírá-sával kezdé azt meg 's ohajtandó: bár a' szép példa utánzóí-vá lennének mindazok, kiknek állásuk 's vagyonuk e' tekin-tetben nem alaptalan reményekre jogosít bennünket; az idő szűk, igaz; de mind e' mellett is, ki megyei socialis éle-tünk physiognomiáját ismeri, ki tudja, hogy az új ország-gyűlés kezdetét, egy vidékünk jövőjét tevő vasutvonal kér-désének felmerültét, mielőtt azoknak érdekessége minden részvétet magába szína fel, megelőzniünk kell, ha még ez évtizedben valamit tenni akarunk színházunk ügyében; ki tudja, hogy használnunk szükség a' megyei békét, mely 3 éves időszakban az érdekek harcza által zavartatik 's a-zoknak elő és utóhullámzása miatt alig marad pár évig in-gatallanuk: az, ez időt rosszul választottnak nem mond-hatja; 's így csak jó sikert kívánhatunk a' nemes vállalat-nak, mellytől, bár ne lenne szűkkeblű megyénkben, ki párt-érdek miatt elfordulna!

Végül talán nem lesz érdektelen a' közmunkákról statisztikai adatokkal szolgálnom: Borsod töltésutjai 47 1/2 mérföldnyiek, ezek fentartására pedig felhasználható köz-e-reje 39,564 szekeres és 46,795 gyalog napszámából áll; mi meglehetősen szép erő, csak helyesen használtassék fel!

Városi tisztválasztásunk, bár a' főkrül szó sem volt, kissé zajos vala, az őrhadnagy 's pár tanácsnoki állomás volt csak a' küzdés tere, mellyen a' szomjas torkok reked-t-ségüket köszörülhették; az egész választás dec. 27én ment véghez következő eredményel: főbíró: Herke Miklós; al-bíró: Rozgonyi Alajos; rendőrkapitány: Pásztor József; fő-jegyző: Éles János; aljegyző: Nyusztay József; t. ügyvéd: Farkas Károly; tanácsnokok: Debreczeny László, Pásztor Sámuel, Mázér Károly, Bendik János, Klir Antal, Hankó Mihály, Major József, Hódicus Fer., Balázs József, Hagy-mási József, Éles Lajos és Gyika Tamás; gazd. felügyelő: Szép József; pénztárnokok, adói: Valla József; jólléti: Bod-nár Dániel; földbíri: Reich Ferenc; őrhadnagy: Szabó István. —

TÁRSULATI ÉLET.

A' magyar gazd. egyesület f. évi január 30kán d. e. 10 órakor a' nemzeti casinóban közgyűlést tartand, mellyre az egyesület tisztelt tagjai minél számosabban megjelenni ké-retnék. — Pesten január 6kán 1847. Török János k. egyesületi titoknok.

BUDAPESTI NAPLO.

Honfi érzetünk legfájdalmas hangja szól belőlünk, mi-dön e' fekete sorokat írjuk, miknél feketébb a' gyász, mely hazánkat érte. Fenséges nádorunk, kinek fenkelt homlokát ötven éves áldó honboldogításaért néhány hó előtt öröm-ünnepeünk hálafüzérvével készültünk koszorúzni, mult szerdán reggel megkoronáztatott az örök üdvözület koronájával. Dic-sőült szelleme, egy nemzet áldását vivén magával el, meg-tért a' királyok királya jobbára, ki fölkenete őt: hogy legyen e' honnak szerető édes atya, 's a' ki elhitta őt magához: hogy ismérje meg e' nép: mit tesz az árvaság! Szívünk nem tud egyebet érzeni, szánk nem tud egyebet mondani e' fájdalmas gondolatnál, mellynek nemzetre terjedő nagysága előt meg-némulnak saját fájdalmink, meg-némulnak úgy is gyér örö-meink, ez országos gyászfátyol eltakarja lelkünk szemét elől a' világ minden törpeségét. Végig gondoljuk azt, mit ötven év adott nekünk a' megdicsőültben 's mit öt perc vissza-vevett tőlünk benne 's lelkünk öszzereszkad ez eszme alatt. Oh magyar nép hazája, te viharok közt hányt vetett hajó, e' gyászfátyol alatt mi jövődö közelget el reád? vajha az, ki-nek balkeze csapásokkal látogat, — a' Mindenható, — jobb kezének áldását ne vonja meg tőled! vajha teljesüljenek bím-bókban alvó reményid; hogy ez emlékezet, mellynek neve most fájdalom és köny, egykor mint öröm és áldás örök dics-fényül körözhesse elhunyt nagy halottja nevé! —

Minden örömhag egyszerre elhallgatott, a' vigalmak farsangi zaja helyett a' halálharangok gyászkongása szól, színházaink, táncztermeink zárva, városházunk tornya fölött leng a' fekete lobogó. Ki egykor az egész hazának élt, az most az egész hazának halottja. Most lenne idő: hogy mu-tassa meg a' magyar nemzet, mikép tud háladatos lenni el-hunyt jobbai iránt. Itt lenne az alkalom és idő Ha azon kö-vekből, mikből örömmünnepe hálaoltárát készült építeni nem-zetünk dicsőült nádorunknak, építne most halotti tisztel-térré egy más oltárt az inséggel küzdő nép számára, melly atyját, jólétjét keserű benne: T a k a r e k m a g t a r a k a t. Ez eszme legelső létrejöttét üdvözült nagy nádorunknak kö-szönheti. Kegyence volt a' nép mindig neki, 's hol azzal jót kelle tenni, hol a' sírok könyeit le kelle törölni. ő volt min-denkor az első és legnagyobb Eltében nem létesíthető ez áldó eszmét, melly a' kegyelt nép jövőjét biztosítandotta 's mellyre sohi oly szükség nem volna, mint jelen perczünk-ben, vajha elhunytával létesíthetné azt! Ez lenne a' legőszi-nébb gyászolás, mellyel egy haza dicsőült jobbait megtisz-telheti, ez a' legdicsőbb emlékoszlop, mellyben honboldogi-tói nevét egy nemzet örökítheti. Így kellene fájdalma szent-ségét kimutatni a' sokszáju, kevésközű magyar nemzetnek.

Reményteljes hazánkfia Faragó szobrász felől, ki itteni műkiállításokon is, mint első rendű tehetség tüntette ki ma-gát, legközelebb igen kedvező híreket vettünk mostani tanu-lványai helyéről, Münchenből. A' „Bayerische Landbote“ következő cikket közöl róla: „Az ideí műkiállításán ismét örömmel szemlélünk egy művet Halbig iskolájából, Magyar-hon fölvirágzását, Faragótól. Egy domborművekkel ékített talapzatra támaszkodó Genius, kezében fölemelt fátyla. A'

fiatal szép alak 's a' gyöngédség a' kivitelben tanúsítják azon szorgalmat és hajlamot, mellyel Faragó jelen művét kidol-goza. Minél fogva nem mellőzhetjük el, hogy Faragó urnak, mint szente a' k. polyt. intézetnek szerencsét ne kívánjunk, hogy oly érdemteljes oktatót bír, ki szintolly jeles tanítvá-nyokat képez, mint azt már a' Kosowsky által kiállított dom-borműben, „a' vakot gyógyító Krisztusban“ lelete tapasz-talni. Reménylünk hogy saját „hazánk fölvirágzása“ nem fog idegen kezekre jutni. Azonban szerföltt kívánatos Far-a-gónknak a' művészeti tanulmányokban előmenetelére gyá-moló segedelem, melly őt takarékos, józan és szerény tulaj-doni mellett arra képesítse, hogy München 's Európa híres szobraival megismékedvén — Róma, főleg a' művészetre nézve örök Róma enyészellen becsü remekei studiuma mintázása által képezhesse, magasíthassa természetadta ta-lentumit.

Ez évben ismét több új lappal gazdagodott a' magyar időszaki irodalom. Az eddig német „Vaterland“ is megtért és magyar lón 's most „Hazánk“ czím alatt mint kereskedel-mi és szépirodalmi lap jelenik meg minden kedden, csütör-tökön és szombaton. Hiszszük, hogy pártolókban nem fog szűkölködni sem szellemi, sem anyagi tekintetben. Első szá-mban Petőfi és Kovács Pál neve anyagi díszlenek 's munkatársakul és levelezőkül írónk legjobbai ajánlkoztak, mi már is eléggé ajánlja ez új irodalmi vállalatot, mint első nevezeteseb ma-gyar képviselőjét provincialis érdekeknek. Üdvözöljük az ér-deemes szerkesztőt, egyikét veterán írónknak e' pályán, ki-vánva neki sok sikert és kivált erős szerkesztői taktikát és legkivált azt az egyet: hogy a' Honderű sleppjébe ne ipar-kodjék kapaszkodni, mint ezt pesti levelezője szellemből kezdjük gyanítani. Legyen meg a' belletristikának is kimon-dott szabad elve és kitartása; — az illy ügy előbb vagy utóbb győzni fog.

Dunánk e' napokban a' hidlábak fölött beállt. Ide 's tova természet-alkotta hidonjárhatunk egyik testvérvárosból a' másikba. Időnk folyvást hideg, minek egyébiránt most van ideje, ama török áldásként: „a' te leled legyen téli, a' te nya-rad legyen nyár.“

Hartleben K. Adolf egyik legvállalkozóbb szellemű könyvtárosunk kereskedésében megjelent, 's általa minden hiteles könyvtárosnál kapható „Világtörténet a' legregibb i-dőktől korunkig. Irta Bajza.“ VI. füzet. Tartalma a' régi Italia és népe; ára csak 45 pkr. Mily hasznos olvasvány nyujtatik a' magyar közönségnek e' válogatott gyűjteményben, azt a' könyv pusztá czíme is mutatja. Történelmi ismeretekre a' pol-gári világ minden szakmáinak szüksége van, 's mégis annyi egyéb közt—főleg a' história az, mellyben haladni csak a' legújabb időben kezdünk. A' magyar olvasó közönségen a' sor létesíteni azt, hogy e' téreni mozgalmink ne maradjanak a' csupa kezdetnél, hanem tovább haladjanak a' tökélesbülés temploma felé, hová a' többi mivellet nemzet közt a' magyar is hivatalos. ☉

KÜLFÖLD.

PORTUGÁLIA. Dec. 17kei lissaboni tudósítások szerint a' fővárost néhány este egymásután 's népzendülés nyugtalanítá, mit azonban a' rendes katonaság hatósági közbejárás elnyomának. Mindazáltal az ingerültség parázsát vékony hamu takarta 's a' kormány folytonos aggodalom-ban lehet. Porto külvárosiban néhány lövés hallatszék, je-lentékes azonban misem történt. Das Antal hallomás sze-rint odahagyá Santaremet 's a' Casal által fenyegetett Por-to szabadítására sietett, melly is annak megérkezteig biz-ton fentarthatja magát, főleg miután a' portoi junta erély-teljes munkássággal készül a' védelemhez.

Továbbá decemb. 20dikai lissaboni hírek szerint a' fővárosban legnagyobb elégületlenség uralkodott, minden ügy pangásban volt, a' bank folyvást új papirost bocsátott ki, a' készpénzt pedig mind a' hadsereg emészt föl 's en-nek következése lón a' bankjegyek hirtelen értéktelenülé-se. A' közszükség legfőbb fokra hágott, a' tisztviselők Sal-danha távozta óta egy fillér-fizetést sem kaptak, a' koldu-sok az utcákon csak úgy hemzsegnek. Casal báró Portót dec. 20kaig nem támadta meg; de csak három angol mér-földnyi távolságra állott seregével a' nevezett várostól; 2 e-zer fő táboroz alatta—mindnyájan rendes katonák. A' vá-rosi népség makacs ellenállásra készült, 's mintegy 4 ezer jól fegyverzett 's meglehetősen gyakorolt védőt számlál. —Egy cartista öszszeesküvést fődöztek a' városban fel's csak hamar szerencsésen elnyomták. Saldanha Santarem-től visszavonult 's főszállását Alcoentrébe tette által, Car-tarótól 12 angol mérföldnyire. —A' királynői rendelet, mi-szerint minden fegyveresen talált zendülő haditörvényszék elibe állíttassék, most alkalmaztatás nélkül maradt, hihető-leg mert a' királyi párt tudja, hogy Terceira herczeg feje azonnal biztos visszatorlásul fogna szolgálhatni.

ANGLIA. Dublinban dec. 23kán a' polgármester elnökele alatt nyilvános polgárgyűlés tartatott, bizottság-alkításul az irlandi fővárosi szegények insége enyhítésé-re. O'Connell (az öreg) 's a' dublini katolikus püspök dr. Murray élénk részvétet vónék a' gyűlésben. 25lányos pénzalírást határoztak, mit a' dublini városiromk 15 fnt sterlinggel—utolsó évnegyedi fizetése negyedrésszével meg is kezdte. Reménye szerint minden státus és község díjazattai követni fogják példáját. O'Connell ezen véleményhez nem-csak örömteljesen járult, hanem hozzá is tevő, miszerint minden irlandi földbirtokos legalább egy egész évi jöve-delmével adozzék a' szenvedő inségeknek. Továbbá egy nem-csak Dublint hanem egész Irlandot magában foglaló vá-

lasztvány kinevezését javasla 's maga részéről legközelebb 100 ft st. fizetésre ajánkozik. Ha Irland legutóbbi negyven évben saját parlamenttel bírt volna, az ország nem léteznék most e' szomorú helyzetben. A' központi bizottságnak, ismétlé továbbá, 30 millió ft st. kölcsönre kell a' kormánynál indítványt tenni a' népnek éhenhalástól megmentésére. Egy szózat kiáltja: „adja ön a' népnek saját reáljövődelmét? Ezen szavaknál zavar és lázongás támad a' zencsarnokban. Miután a' zaj lecsillapult, O'Connell beszédét végzé. Irlandot, így fejezte be — csak úgy lehet megmenteni, ha nemzeti parlamentét viszszerzi. — Időközben a' Dublinban ülő gyámolítási földbirtokos bizottság is folytatja működését. Mathew atya Corkban naponként nagy számú szegényeket táplál élelemszerrel.

Peel Róbert volt miniszterelnök a' képviselők házában saját személyében szándékozik megtámadólag lépni föl a' mostani rendszer ellen 's Young volt kincstárkamrai titkár Peel megbízatából a' szokásos körlevelet készül annak párthíveihez intézni, mely által mindjárt az első ülésben megjelenésre hívassanak meg, mivel azonnal fontos ügyek fognak szónyegre kerülni 'stb. Stanley lord, mint ellenzéki főnöke a' felsőháznak, pártjabeli peertársait nagy lakomára hivatta meg a' parlament-megnyitás előestéjén.

Irlandban éhínség uralkodik a' szó teljes értelmében, nemkülönben éjszaki Skóziában 's a' környékbeli pusztaságokon; most a' Standard ezen isteni látogatástól Angliára nézve is tart 's fővárosi cikkében következőleg szól: „a' gabona- 's lisztbehozatalok Amerikából, noha fontonként számítottak, mégis nevezetesen látszanak; mindazáltal az összes mennyiség csak rövid időre fogja pótolni azon hiányt, mely több milliónyi földieink szokásos élelemszerének tökéletesen rossz termése következtében támadott. Azon gyorsaság, mellyel a' behozott gabonát Liverpoolban 's egyéb kikötőhelyeken vásárolják, világosan mutatja: milly sürgető a' szükség még ezen kora évszakban is, pedig a' legközelebb aratásig még hét hónap fekszik előttünk! Ezen állapot hatásai a' kereskedés 's iparban már is mindenütt szomoruan mutatkoznak.“ Az inség a' szegény néposztályok közt magában Londonban névszerint igen nagy; éhség és fagy miatti halálesetek mindegyre gyakrabbak, mert a' község ára is tetemesen felszökkent. Hogy a' nyomor csakugyan oly nagy 's még nagyobbá válni fenyegetőzik, azon körülményből is világosan látszik, mivel az összes hitvallások papsága is mozogni kezd, még az angol egyházi is, melly különben csak akkor mozgatja kezét lábát, midőn az igazhit 39 cikkét vagy önjavadalmi kell védelmeznie. Intézkedések történek egy általános papi tanácskozányra, melly az Exeterhallban fogva tartatni. Az éjszaki angol York grófságban is szükség meg betegség annyit embert ragad a' halálnak áldozatul, hogy már alig bírnak koporsókat elegendő számban készíteni; egyes szegény helyen a' tetemetek koporsó nélkül ássák közös gödörökbe. Palmerston lordnak az orosz udvarhoz intézett tiltakozása a' krakói kérdésben szelid hangulata miatt a' ezarra szerfőlött kedvező benyomást okozott. Hír szerint Guizot hasonló értelmű ovása szinte megérkezett már a' cári udvarhoz, e' finomul szerkesztett, látszólag azonban sokkal erősebb jegyzék benyomásáról mindazáltal eddigelő még mit sem tudhatni.

Mintegy negyven a' legtekintélyesebb londoni kereskedőházak közül, mellyek Buenos-ayressel kereskedést üznek, mult hó 24kén Palmerston lordhoz kérelmet intézett, mellyben előadják, mikép 40 év óta Anglia és Buenos-ayres közt mindkét országra nézve hasznos kereskedés üzetik, mellynek értéke évenként 1 1/2 — 2 millió ft sterlingre rug. Buenosayres ostroma most nemesak ezen kereskedést gátolja, hanem a' tőkét is, mellyel az üzetik, pangásban heverteti 's így értékében esőkenti, mi mellett az ostrom által okozott igen tetemes kár főleg az angol kereskedőkre háramlik, kiknek a' buenosayresiek legtöbbször adósak. Miután most a' Hoodféle küldetés az oshajtott sikert, t. i. megszüntetését az ostromnak, elő nem idézte, kérelmezők a' kormánynál, mellynek kereskedési érdekek iránti pártolási hajlamát örömezt elismerik, folyamodnak az iránt: sziveskedjék egyesülten a' francia kormánnyal hathatós rendszabályokat az ostrom minél hamarabb tökéletes megszüntetésére 's a' szabad kereskedés helyreállítására hozni.

FRANCZIAORSZÁG. Párizsból írják: a' szelid éghajlatu déli tartományokban is a' idén embermelézet óta nem látott tömérékségű hó hullott, 's minden oldalról emelkednek onnan panaszok annál inkább, mivel ott a' hideg ellen kevésbé védhetik magokat a' házakban mint éjszaken 's különösen nem bírnak fűthető 's így eléggé melegítő kályhakkal. Marseillen a' hőmérő több napig a' fagypontra söt azon alul esett, hol különben majd szakadatlanul virágzik 's gyümölcsöz a' narancs; a' kellemtelen télyedég fehér öltönyét az egész tartomány fölé halottlepelként teríté. Valamint Párizs ugy Marseillen is a' koresolyázás és szánózás napirenden voltak. Marseilletől Montpellierig a' hó némelly helyütt több lábnyi magasságu volt 's a' közlekedést is akadályoztatá, még rosszabbul állt a' dolog a' pyrenaei hegyek felé. Bayonnen tul oly nagy hó borítá el a' vidéket, hogy a' Spanyolországból érkező kocsiposta Vitoria 's Bayonne közt nem vergődhetett rajta keresztül.

Azon hír, hogy a' francia kormány státusszükségei fődözésére 150 — 200 millió frankot kénytelen kölcsönvenni, valószínűséget látszik nyerni. Hallomás szerint Angliának is, hogy Irlandot erőlyesen gyámolíthassa, szinte kölcsönhez kell folyamodni. — A' Presse szerint a' miniszterség egy fő vasutbizottság-alakítást tervez, melly a' vasutigazgatóságok 's építési és utügyi főkormányzó közt villongásokat fogna kiegyenlíteni. — Kik a' párizsi takarékpénztárnál 2 ezer frankon felül részvényesek, ezen egész pénzvagyomuk kamatit f. évi jan. 1jétől elvesztik, ha csak azt a' törvényes 2 ezer frankra nem esőkentik.

Az algiri dolgok helyzete a' Journ. d. Débats szerint napról napra nyugtatóbb; folyást több kivándorolt tért 's tér előbbi lakhelyére vissza. — Abdelkader, utóbbi tudósítások szerint, Ain Zohrában kétségtejes állapotban volt, miután csak 300 lovas 's 200 — 250 gyalog maradt hű hozzá, 's ezeknek is alig birta zsoldjokat fizetni, roszul levén azonkívül élelemszerekkel ellátva.

GÖRÖGORSZÁG. A' követkamra m. é. dec. 14kén nyújtá át a' királynak különös küldöttség által a' válaszfeliratot, melly is következőleg hangzik: „Kimondhatlan ö-

römmel közelítnék az országos követek felséged trónjához, tisztelt jelképéhez nemzeti függetlenségöknek, hódolatuk nyilvánításául. Soha, Sire nem szünénk meg, 's nem fogunk megszünni szeretetünk tanujeit adni felséged 's a' haza iránt, 's ezen érzet lesz örökké vezérünk a' közzöllétnél, melly miatt nem fogunk semmi fáradság 's áldozattól iszonyodni. Mialatt felséged nagy gondoskodását a' státus pénzügyi érdekiért elismérjük, azon meggyőződésben, hogy annak virágzásától az egész társadalom jólléte függ, buzgalomteljesen fogjuk ama javításokat elfogadni, miket felséged kormánya előterjesztend. Különösen a' költségvetéssel foglalkodunk majd, hogy a' parlament ellenőrség hatatós lehessen, 's a' pénzügyigazgatás folyama rendeztessék. Legnagyobb buzgósággal fogjuk azon törvényjavaslatokat tárgyalni, mellyeket felséged kormánya előnkbe terjesztend. Minden bizonytal gyámolítjuk a' kormányt mindenben, mi a' haza javát eszközölheti. Örömmel hallja a' kamara, miszerint felséged viszonyai a' többi hatalomhoz folyvást barátságosak. Görögország megérdemlé az europai nemzetek rokonszenvét szabadságharcza alatt, 's arra folyvást méltónak mutatkozik intézvényinek erősítése 's polgárisodásbani haladása által. Színtolly sokat helyez e' rokonszenyben, millyen féltékeny függetlenségére. A' földművelés 's kereskedési tengerészethen tett előhaladás eléggé tanuskodnak a' helyugalom 's biztosság mellett, miknek ótalma alatt a' népmunkásság fejlődik. Eléggé keznek minden kétség gyors eltűnéseért, a' hon javaérti kölcsönös igyekezeteket illetőleg, 's biztos reményt nyujtanak az országos kincstár szaporodására, mi képesítend a' státus sürgető de szent kötelezettségei teljesítésére — kívánatos cél, minek elérésében minket a' védhatalmak jóakaratu gondolkozásmódja kétségkívl gyámolítand. Hálaival telt szívvel közelítünk az örökkévalóhoz, 's mindenhatható segítségét kérjük királyunk 's hazánk számára. „Ö felsége következőleg válaszolt: „Követ urak! Örömmel hallok önöktől a' kamra irántami érzelminek kifejezését. A' görög nép képviselőjinek személyem 's közös hazánk iránti szeretete mindenkor annál becsesb előttem, minthogy elkerülhetlenül szükségos jólléte előmozdítása 's megerősítésére czélzó küzdelmink sikeréhez. Erős hitemet helyezvén a' kamra azon örvendetes biztosításában, hogy buzgón akar a' költségvetéssel 's egyéb közhasznu törvényjavaslatok megvitásával foglalkodni, meg vagyok győződve, miszerint a' jelen országgyűlés, noha rövid leend, sok jelentéket fog teremteni.“ Kolettis felgyógyulván, a' külügyi tárazát, többi miniszterségét, mikről lemondott vala, ismét átalvete.

TÖRÖKORSZÁG. Salonichben legujabban iszonyu tüzvész ütött ki, mi által 860 ház égett hamuvá 's 1500 család lón lak és földnélkülvé. A' tűz a' zsidó negyedben támadt, egy kis vásártéren a' pasa palotája és szent Zófia egyház között. Aránylag legesekélyebb kárt a' görög község szenvedett, melly részről csak 20 ház lón lángok martalékivá. Valamennyi lakosostály, keresztények 's törökök, görögök és zsidók versenyeztek a' szerencsétlenek szabadításán 's egy nap 70 ezer piaszter lón aláírva, valamint a' városi hatóság is a' szabadban tanyázó leégtetett élelmiszerek és tüzfával látta el; de a' szerencsétlenség szerfőlött nagy 's nem oly könnyen enyhíthető.

5ik szám.

ÉRTESÍTŐ.

1847.

Árcsökkenési hirdetés.
(2808, 3569, 3695 k sz. 1846. 79ik szám 1847ik év.) A' nagyméltóságos magy. kir. Helytartótanácsnak folyó 1847ik évi boldogasszony-hava 4kén kelt 705k számu kegyes intézvénye következtében a' kir. építési főigazgatóság részéről ezennel közhírré tétetik: hogy a' Duna és Dráva folyóknak 1847ik évben czéklendő tisztításához szükséges mintegy 192 nársányi köttél készítése 's beszolgáltatása, árcsökkenés utján a' legkevesebb kívánónak fog átengedtetni.
A' szerződésre hajlandók ennél fogva, kik egyszersmind apatini mustrakendert magokkal hozni és 300 forintot pengőben bánatpénzül az árcsökkenés előtt készpénzben letenni kötelezetnek, folyó évi február 5én reggeli 9 órakor a' magy. kir. építési főigazgatóság épületében megjelenni, oly

megjegyzéssel szólíttatnak fel: hogy a' bánatpénz azon árveréshez járulónak, kik a' szerződést meg nem nyerik, az árcsökkenés bevégezése után azonnal vissza fog adatni; ellenben a' szerződőknek biztosítékul be fog számíttatni.
Az említett biztosíték, melly a' szerződési pénzszevegek szazóli tizedét fogja tenni, akár kamatos statuspapírok, akár házakra vagy telkekre törvényes idomban szerzett bizonyítványok által kieseríltethetik.
A' szerződési feltételek az árcsökkenés napján nyilvánosan felolvastatnak; de addig is a' kir. építési főigazgatóságnál hivatalos órákban mindennap megtekinthetők.
Későbbi árcsökkenési ajánlatok semmi esetre sem fogadtatnak el. — A' kir. építési főigazgatóság által Budán 1847ik évi január 11kén.

kozók tehát a' kijelent napon a' fenérintett kir. raktárhoz hivatatosak. — A' magy. kir. építési főigazgatóság által. Budán 1847ik évi január 11én.

1 — 3

Árverési hirdetés.
(143ik sz. 1847.) Folyó 1847ik évi január 29én szokott délelőtti 's délutáni órákban reggeli kilenczétől kezdve eladatni

fogtak árverés utján készpénzfizetés mellett, a' kir. hajózási raktárban a' tabáni vonalon kívül: többféle fa- és vasemű czéklendők, ugyszinte avult különféle kötelek 's nagyobb hajóborgonyok. A' venni szándé-

Hirdetés.
A' nmlgu magy. kir. udv. kamra rendelkezéséből ezennel közhírré tétetik: hogy 1847d. évi január 18kán reggeli 10 órakor Budán a' kamrai épületben néhai bárány János megvaszakadta után a' kir. fűcsura szállott 's Hevesmegyében keblezett Balla egész pusztá, 1847d. évi szentgyörgy hava 21kétől számítandó három egymást követő évre nyilvános árverés utján haszonbérbe fog adatni.
Bérleni szándékozók tehát, kik szinte lehérek is lehetnek, érteit napra 's helyre ezennel oly nyilvános kijelentéssel meghivatnak, hogy fennevezett pusztára nézve 400 pft bánatpénzzel és ezenkívül 6501 pengő ftal vagy is egy évi kötbérrrel — melly szinte a' kiküldési ár leend — biztosíték (cautio) fejében, melly azonban, a'

szerződési feltételekben bővebben körülírt hiteles oklevelekben is elfogadtatik, — el látva, személyesen, vagy törvényes meghatalmazottjaik, 's képviselőik által, megjelenni, vagy irásban 's hasonlóan a' fenn kijelent kellekkel ellátott ajánlataikat, a' kitűzött árverést megelőző napon, — de minden esetre a' kitűzött határnapon reggeli tíz óráig a' magy. kir. udv. kamara elnökségének benyujtani el ne mulasztják.
Nyilvános árverés utáni ajánlatok el nem fogadtatnak.
Az árverési és haszonbérleti feltételek Budán a' kamarai számvevői-, és Ó Budán a' kamarai tótisztai hivatalban megtekinthetők.
Kelt Budán a' nmlgu magy. kir. udv. kamara 1846. évi őszutó 18án tartott tanácsüléséből.

Dunavizállás: Budán, jan. 14kén: 6' 9" 9" az 0 felett.

Közbejött véletlen akadály miatt jövőre pótlendő felíval adósak maradunk — azonban teljes számú példányokkal lapjainkból az elkésteknek még szolgálhatunk.